

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO, SURAZMJEÑNO, MJESECNO
K 2:50.— POJEDINI BROJ 10 PARA.— OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -
::: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :::

UREĐENIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZ
OBĆIN. PERIVOJA. — VLASTNIK: IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISKALI: HRVATSKA ZADRŽUĆNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U.Z.S.O.J.

GOD. II.

ŠIBENIK, utorak 6. listopada 1914.

BR. 115

VELIKI PORAZI RUSA u Galiciji, ruskoj Poljskoj i Ugarskoj.

Sjajne naše pobjede

Francuska godine 1870.

Nepripravnost za rat.

BEĆ, 6. listopada. (u 5 sati i 11 časa u jutro). Službeno se saopćuje:

Operacije u ruskoj poljskoj i u Galiciji slijede povoljno napred.

Rame o rame boreći se bacile su njemačke i austrougarske čete neprijatelja sa Opatova i Klimontova na tragu proti Visli.

U Karpatima su Rusi u uskočkom klancu bili podpuno potučeni.

Von HÖFER
zamjenik četa generalnog štaba.

* * *

Opatov i Klimontov nalaze se u ruskoj Poljskoj na zapadnoj strani Visle. Opatov je udaljen od naše granice 30 km., a Klimontov 20 km.

Na francuskom ratištu.

Hapdovanje desnog krila.

BERLIN, 5. listopada. Veliki glavni kvartir javlja službeno dne 4 ov. mj. na večer:

Na zapadnom (francuskom) ratištu boj na desnom krilu i u Argoni napreduje uspješno.

Pred Antverpenom.

BERLIN, 5. listopada. Veliki glavni kvartir službeno saopće dne 4 ov. mj.

Operacije pred Antverpenom slijede prama određenom planu i bez borbe.

U Rusiji.

BERLIN, 5. listopada. Veliki glavni kvartir službeno javlja dne 4 ov. mj.

I na ratištu istočnom (u Rusiji) operacije njemačke vojske razvijaju se prama stanovitoj osnovi i bez borbe.

dio zemlje neda vojnički braniti; pače je pred samim sadašnjim ratom izšao Španak, u kojem se tvrdilo, da vrijednost zemlje u onoj pokrajini nema nikakove vrijednosti, jer pučanstvo zna, da u slučaju ruskog upada njemački generalni štab tog ozemlja ne bi branio.

Mazurske močvare leže južno od spomenutoga trokuta. Gledi tog zemljiska opstojala su u vojničkim krugovima dva mnijenja. Jedno je bilo Hinderburgovo, koje je glasilo: „Rusi se moraju potisnuti u mazurska jezera“. Drugo mnijenje je bilo to, da se u blizini mazurskih jezera nesmisne ni pristupiti. Hindenburg je bio skoro osmijen.

Odjednom se u parlamentu pretresala ideja, da se mazurska jezera presuši. Hindenburg, koji je onda bio zborni zapovjednik negdje u pokrajini, stao je oblijetavati novine, zastupnike i sve uplivne krubove, dokazujući im iz svojih narcta i bilježaka, da se u mazurska jezera ne smije dirati. Kad mu ništa nije pomoglo, pošao je napokon i samom caru, i nije otišao od njega, dok god mu nije obećao, da će mazurska jezera ostati netaknuta.

Svake godine prigodom manevra Hindenburg je bio određen da brani mazurska jezera. Njegova stranica imala je bijele znakove, protivnici pak, koji predstavljali Ruse, crvene. I u vijet je Hindenburg bio pobijednik. Štogod protivnici (Rusi) cimili, konac je bio uvijest isti, da ih je Hindenburg potisnuo u mazurska jezera. Kada bi vježbe svršile, crvena stranica (Rusi) bila bi do vrata u vodi.

Hindenburg je zatim pošao u mirovinu. Ali ni tada nije mirovao, već je svoj ljetni odmor redovito provajao na mazurskim jezerima. Pozajmio bi u Königsbergu jedan top i njim bi pošao u močvaru, te mjerio, kako duboko top zapada u močvaru; račinao bi i zabilježio, koliko treba na stanovitim mjestima top konja i koje su ono močvaru, iz kojih ni 20 konja ne izvuče topa. To i sve ostalo bi točno zabilježio te u jesen vraćao se kući.

Kada je rat buknuo, Hindenburg je pošao na francusko ratište. Odjednom ruske čete pojavile se kod mazurskih jezera. Car Vilim pozove Hindenburga, neka pokaže, što zna. Hindenburg je već u vlaku, kojim se vozio na određeno mjesto, napravio narci i iz vlaka određivao razmještaj vojske. Kada je prispoj u istočni Prusku, pravio je Rusima strašan pokolj. A izveo je, a da, radi bolesti u želudcu, nije mogao sjediti na konju, već se vozio u automobilu.

Hindenburg je cijeli svoj život posvetio proučavanju mazurskih jezera sa vojnjom gledišta. Istočna naime Pruska ima nad Königsberg-Insterburgom pokrajinu, koja na zemljovidu predstavlja trokut, a u vojničkim krugovima označena je kao „izgubljeni trokut“, jer je prevladavalo mnijenje da se taj

KRONIKA.

„Frankfurter Zeitung“ javlja iz Cari-grada: U jučerašnjoj audijenciji pozvao je engleski poklarski khevida u ime londonske vlade određito, da imade odmah prekinuti svoj boravak u Carigradu. Engleska vlada stavila mu na raspolaganje kao rezidenciju Napulj, Palermo ili Fiorenzu, a odputovati mora morskim putem.

Khevde je na to odgovorio, da on ne prima od Engleske nikakvih nalogu.

Poklars se na to u očitoj neprilici povukao. On nije očekivao tako odlučnog odgovora, koji ne pripušta nikakve dvjube.

Iz okoline se khevida takodjer saznaće, da je Engleska titlja pograbiti na moru i otpremiti u Maltu kao taoce hrvatskog supružnika i više misirskeh prinčeva i princeškinja, koji zajedno sa khevdom putuju.

Kao što „Berliner Tagblatt“ javlja iz Amsterdama, njemačka je mala krstarica „Karlsruhe“ potopila u Atlantskom Oceanu sedam engleskih krstarica. Ova vjesnica međutim još nije potvrđena.

„Corriere della Sera“ priopćuje iz Pariza izvješće, u kojem konstatira, da Francuzi sve više gube nadu u pobjedi. Drže, da je nemoguće brzo rješenje glavnog uđardom protivnjika vojski. Kako je za predviđjeti, bitka će potvrditi do potpune obnemoglosti neprijatelja.

Za poljske bjegunce otvara se poljska gimnazija u Pragu. Poučavat će poljski profesori iz Galicije.

Ruskom poslaniku u Sofiji stigle su iz Petrograda brojave, gdje se saopćuje, da je vrlo vjerojatno, da će Turska nавliti na Rusiju.

U Parizu je uslijed bijega pučanstva, 32.000 praznih stanova.

Zadnja 23 dana bilo je na njemačkom desnom krili u Francuskoj 7 bitka, a sve lute i krvave.

Poznati trčanski avijatikar Widmer, slovenski renet, koga su talijanske novine tako slavile, kada je imao da stupi u vojsku, pobegao je u Italiju. Lijepo paratotizam.

Rimski „Italia“ prima iz Londona: Engleski admiritet službeno javlja, da se potopila velika bojna ladja „Australia“, koja je pripadala australijskom ratnom brodovlju. „Australia“ opisive 19.500 tonu, sa gradnjom 1911., a ima brzinu od 27 milja.

Poljske sokolske legije.

Politička korespondencija saznaće da je austro-ugarska vlada uputila verbalnu notu, u kojoj se veli: Vrhovni zapovjednik ruske vojske objelodano je u političkim novinama,

izjavu, u kojoj veli, da članovi poljskih organizacija, što se zovu „Sokoli“, učestvuju u bojevima proti ruskim četama i da upotrebljavaju eksplozivne kugle s određanom oštrom. Vrhovni zapovjednik nadodaje ovome uputu, da se „Sokoli“ i druga slična društva nemaju priznati ratujućim vojskom.

Suprot ovoga konstatiра austro-ugarska vlada, da se mogu pod spomenutom oznakom „Sokola“ i drugih

društava razumjeti očito samo poljske legije, koje se djelomično sastoje od članova takvih društava. Ali ova okolnost ne može pogledom na kvalificiranje poljskih legija gl de ratnoga prava nikako dolaziti u obzir. Ove legije sačinjavaju dio austro-ugarske vojske, s kojom su one spjene organskom vezom; njihovim podjednima zapovijedaju austro-ugarski časnici i na celu im stoji jedan general, koji je opet potčinjen jednom vojnom zapovjedništvu.

Austro-ugarska vlada izjavljuje, da ništa ove legije niti ikoji dio austro-ugarske vojske ne upotrebljavaju eksplozivne tanete. Obzirom na ovo stanje stvari bi sa strane Rusije svaki čin nepriznavanja poljskih legija kao ratujućih četa očita, flagrantna povreda haških ustanova, proti čemu austro-ugarska vlada najdješitije provjeduje.

Iz pisma sa srpskog ratišta.

Nama šibenčanima vrlo dobro poznati nadporučnik g. Ivo Vitić, od naše domaće 23. domobranske pučkovnije, piše roditeljima sa srpskog ratišta na 21. rujna:

„... Jedino još srce, što vruće u prsim biće — inače okorijesmo od ovog grozogn života. Ratoborni moral i svijest dužnosti me, hvala Bogu, vode, da sve napore i štrapace salvaju. Zarobili smo dva topa. Ja se odusjevljen borim, pa ako padнем, nek Vas tješi činjenica, da ste izgubili sina za pravednu stvar.

Sv. Petka otkazala pomoć.

Osječki je kotarski sud osudio Jefu Hajduković na dva mjeseca strogog zatvora, jer nije znala da zaveže grđu. Grđila je našu vojsku, brbjajući okolo, da naš vladar skuplja toliku vojsku, a da je nema čim hranići — vojnici da nemaju ni toliko, koliko konji. S toga, da će doći oni..., pa se Švabe poubjijati, „a nas će (rišane) pomoći sv. Petke!“

Kako se vidi sv. Petka nije mogla. Ta daleko je još do sv. Petke!

PREDPLAĆUJTE SE NA „HRVATSKE MISAO“.

Naučava proti Principu.

Dne 12. listopada počinje u Sarajevu kaznena rasprava protiv Gavrile Principa i drugova radi zločina veleizdaje. Toga će dana sjedit na optužničkoj klupi njih 25.

Raspravu će voditi nadstojnik vrhovnog suda Curinaldi, dok će optužbu zastupati sam državni odvjetnik Svara.

Interes je za ovu raspravu vrlo velik, a to je i posve razumljivo, jer će na njoj ići na vidjelo sva podmuklost, opakost i pokvarenost onih individua, koji su u službi kraljevine Srbije radili ptitiv državnog integratora naše Monarhije.

Nazadak engleske trgovine.

Rotterdamski listovijavljuju, da je engleski trgovaci ured obustavio da se objelodanjanje iskaza o ulazu i izvozu iz Engleske.

Posljednji iskaz od 15. rujna pokazao je kod uvoza nazadak od 390 milijuna, a kod izvoza nazadak od 634 milijuna kruna napravom istom razdoblju u prešloj godini.

Već je iskaz od augusta ove godine pokazao kod uvoza nazadak od 312 milijuna, a kod izvoza nazadak od 480 milijuna kruna. Kad sada engleska vlada obustavlja daljnje objelodanjanje periodičnih iskaza o stanju engleske trgovine, onda se u tom može da vidi, kakvim je katastrofalnim posljedicama urođio za englesku trgovinu sadašnji rat. Engleska vlada se više ni ne usuduje, da te porazne cifre obznanjuje javnosti. Umanjenje izvoza za englesku je trgovinu tim poraznije, što je nemoguće naći novih kupaca u samoj zemlji. Još poraznije je umanjenje uvoza, jer bi se lako dogodilo, da Engleska ostaje bez svojih potrepština i bez — živeža.... Engleski su ratni vikači prije malo vremena izbacili u svjet kriлатicu, da će „Njemačku izglađiti“, a sad međutim nekako izgleda, da bi se to vrlo lako moglo dogoditi samoj Engleskoj.

KOLERA.

Zdravstveni odsjek ministarstva unutarnjih poslova saopćuje: Na 2. je listopada ustanovljen u Moravskoj jedan slučaj azijske kolere, u Brnu i Šleziji po jedan, u Dzedicu u kojemu, u Bielit i Oderburg tri slučaja, nadalje u Galiciji dva slučaja, u Bochnii i jedan slučaj u Saybusbu. Radi se isključivo o osobama, što su se povratile sa sjevernog bojišta. Dalje su ustanovljeni u Galiciji ovi krajevi: u Gorici 9, u Moszczenu i Zagorani po dva slučaja, u Muszini tri slučaja, takodjer na vojnicima.

Domaće vijesti.

† Odjeljni predstojnik Kaniera preminuo. Na 1. ov. mј. umro je u Beču odjeljni predstojnik u mirovini Josip vitez Kanier u dobi od 60 godina. Godine 1880. bio je pozvan na služobinu kod ministarstva nastave, te je u kratko bio promaknut na čest odjeljnjeg predstojnika. Kao takav bavio se je zadnjih godina sa srednjom školom, i u to razdoblje padaju poznate reforme ovih zavoda. Od novembra 1908. do ožujka 1909. pošte je ostala nepokrivena stolica ministra bogoslovija i nastave vitez Kanier bio je imenovan upraviteljem toga ministarstva. Na tom visokom položaju bio je osobito uzeo na srce pitanje ustanovljenja naše realne gimnazije, i on je najviše zaslужan, što je Šibenik god. 1909. postigao nižu rečku. Odlučan muž po narodnosti brat Čeh, odlukovao se dubokim znanjem, radinosti, velikom dobrotom i prijateljstvom. Osobito je bio sursetljiv prama

našem zastupniku Dru Dulibiću, čije živo nastojanje oko postignuća srednjeg zavoda u Šibeniku simpatično mu se dojnilo.

Neka je blagom pokojniku naše harno spominjanje. Slava mu!

Vlasti i naše vino. Uslijed rata i onako će poljsko gospodarstvo silno stradati. Neposredna posljedica rata će biti doškora neslašice radnih sila, a po tomu i poskupljenje radne snage. To znači povećanje troškova režje i prema tomu umanjenje čistog dohotka gospodarstva, dakle gubitak u gospodarstvu. Taj gubitak dalo bi se našem narodu naknaditi dobrim unovčenjem vrijednosti proizvoda njegova gospodarstva, što je kadro u većim učiniti država kao kupac svojim naručbama za vojsku.

Izgleda, da će vinogradni krajevi hrvatske domovine imati jesens obilni berbu. Dalmacija, Istra, Hercegovina, Hrvatska i Slavonija dobit će jesens vina više nego drugih godista. To je glavni prirod gospodarstva spomenutih krajeva. Sav taj prirod ostat će bez cijene, kao i obilni ljetošnji prirod Šrijiva, ako ne stupi na poprište država kao kupac. Koliko je nama poznato vojska u ratno doba dobiva vina, vojni erar treba velike količine vina za vojsku na bojištu. Odgovaralo, bi samo patriotsku i uvidljivosti kr. zem. vlade, kad bi ona shodnim načinom upozorila vojne oblasti, da se kod nabave vina za vojsku uzme dodličan obzir razmjerno i na hrvatske zemlje.

Ovako središnje naše pravaško glasio „Hrvat“ preporučuje hrvatskoj vladu; mi pak nemožemo a da i našoj vlasti istu stvar ne stavimo toplo na srce.

Grad i okolica.

Previšnji Imendant Nj. Veličanstva. U nedjelju, prigodom Previšnjeg Imendana Njegovog c. k. Apostolskog Veličanstva našeg Cesara i Kralja, Občina Šibenka podastrada je brzojavo na c. k. kabinetku kancelariju srdaćne poklonstvene čestiteči cieleg našeg pučanstva, ističući staru, tradicionalnu odanost i ljubav puka prama Uzvišenom Vladaru, željom da Ga Svevišnji pozivi, zaštiti i ovjesta vjencem sjajne pobjede.

Proslava Previšnjeg imendana u grčko-istočnoj crkvi. Imendant Nj. Veličanstva proslavljen je ljetos i u grčko-istočnoj crkvi. Crkva je bila puna svijeta, a svećanost, uz prisutnost vlasti, bila sjajna. Od vanrednog pak dojma je bila propovijed paroh vč. Kristanovića, koji je pjesničkim riječima zanosno slavio Njegovo Veličanstvo Cara i kralja Franja Josipa, tako da je općinstvo, u crkvi sakupljeno, udarilo u burno klanjanje Nj. Veličanstvu.

Tako su ljetos naši grčko-istočnjaci po prvi put proslavili sv. Franju Asižkoga. Znak, da nije teško provesti između obič Crkava jedinstvo u koledari i jedinstvo gledje štovanja Svetih, samo kad se hoće.

Vrijeme. U nedjelju krasno ljetno vrijeme, a jučer u jutro veliki vjetar s kišom, da kasnije okrene u jaku buru. Danas je opet tih, divotin.

Panorama sa Šubićevca privlači u lijepo dane mnogo gradjana u onaj pjesnički kraj. Tako i u nedjelji. Općinstvo nadai onđe krasan užitak u panorami što se odane pruža daleko u morsku pučinu, a opet nadje i okrepe u dobroj jelu i pilu, uz umjerene cijene.

Bilo bi poželjno, a čujemo da se o tome i radi, dati na Šubićevcu jedne nedjelje popodne koncert. Ulaznina po 20 para služit će društvu, da nastavi radnjama koju je predsjednik drustva g. kapetan Grubisic tako krasno zamislio.

MLIJEKO: kravje i ovčje čisto, naravno i sterilizirano, prodaje po 40 para litar, Uzorna Mlijekarna J. Drezga.

U našem skladištu imademo na prodaju vunenih pokrivača dobre vrsti.

I vanjske naručbe izvršujemo. Prva dalmatinska tvornica predviđa i tkala PAŠKO RORA i drug ŠIBENIK.

NAJMODERNIJE POSJETNICE

IZRADUJUJE
HRVATSKA ZADRŽUĆA TISKARA U ŠIBENIKU
U. Z. S. O. J.

BAČAVA

rabiljenih, zdravih, u izvrsnom stanju, uz umjerenu cijenu, od 3 do 30 stolitara, ima na prodaju kod potpisana.

Ziarin — Šime Marin
posjednik, trgovac.

Remington Standard

Jedan milijun pisacihi strojeva u porabi.

Model X i XI.

BEZ KONKURENCIJE ::

Podpuno

amerikansko pokuštvo

GŁOGOWSKI & Co. - TRST

Piazza della Borsa No. 14 i kat
Telefon br. 17-70.

Na znanje onima, koji sebe ili djecu na život osigurati žele. Prije nego se osiguraju kod budih zavoda, neka daju prvenstvo našem jedinom domaćem zavodu

„CROATIA“

koji ima razne cienike uz povoljne uvjete; razjašnjenja i upute rado daje Zastupstvo

KOPANI & MILKOVIC
ZADAR :: DALMACIJA ::

Zavod takodjer preuzima osiguranja proti požaru.

VELIKA ZLATARIJA
GJ. PLANČIĆ

Vis - Starigrad - Velaluka
SIBENIK

KNJIGOVEŽNICA

HRVATSKE ZADRŽUĆNE
TISKARE U ŠIBENIKU ::

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG).

UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE VRSTI UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE, MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPA- DAJUĆE RADNJE CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA :: I SOLIDNA. ::

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaha iznose glavni zgoditci

6 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kovoza. 475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogodišnji glavni zgoditci skupine 5 odnosno 3 izvrsnih srećaka.

13 odnosno 9 vučenja svake godine! Buduće vučenje 1. kovoza. Mjesečni obrok od K 4. — daže. — Cijeni, narucićima namijenjene su nagrađe i premije!

Izašnjenja daje i naručbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu Stražu“

g. Valentin Urbančić, Ljubljana, 20.

PRVA HRVATSKA ŠTUKATERSKA RADIONA u SPLITU. - Put Grobišta kod Sv. Ante

J. D. Dragičević, J. Ružić i A. Ružić

Opskrbla je svoju radionu sa svim modernim strojevima i alatom koji potrebuju za štukaterski zanat, te proizvaja razne Spomenike, praonice, kupatila i krtione, te stupove naslove za terase, kipove itd. Suvise proizvaja razne vrste pločice Mozaik u različitim bojama, te ploče u presi u raznim narisima i u raznim narodnim bojama. Proizvaja cijevi u svakom obliku i promjeru od 10 do 60 centimetara promjera. Proizvaja stepenice u raznim bojama Mozaika, te svake vrste dimnjaka i krovni vijenaca.

Prodaje svakovrsni istučenog Mramora za Mozaik te cementa i sadre itd.

Cjenici po zahtjevu se salju budava i franko.

— Ne boji se nikakve konkurenčije. —

„SVOJ K SVOMU“

HRVATSKA ZADRŽUĆNA TISKARA ŠIBENIK

UKNIJENA ZADRUGA SA OGRIČENIM JAMSTVOM
(Dr. A. DULIBIĆ I DRUG)

OBSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERON SLOGU TE UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSku STRUKU

IZRADUJE POIMENNE POSJETNICE, TRGOVACKE MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE, TRGOVACKE I SLUŽBENE OBVOJE, VENJANE KARTE, PLESNE I DRUGE ZABAVNE POZIVE I PROGRAME, OSMRITNICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I. T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBCINE I ŽUPSKUE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRNOG ČISTOG PAPIRA I OBVOJA.

Raznovrstne, umjetnički izradjene koralne uresne nakite izradjuje

RIBARSKO - KORALJSKA ZADRUGA U ŠIBENIKU.

Radiona i izloži nalaze se na obali kraj perivoja.